

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΠΡΩΤΗ ΟΜΑΔΑ

A1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α.** Τανζιμάτ
- β.** Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη)
- γ.** Οργανικός Νόμος (1900)

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- α.** Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά τα μέσα του 20^{ου} αιώνα.
- β.** Τα αιτήματα της «νέας γενιάς» πολιτικών εξέφρασε σε μεγάλο βαθμό με την πολιτική του δράση ο Χ. Τρικούπης.
- γ.** Η αλλαγή των δεδομένων για την ελληνική βιομηχανία ήρθε μετά το 1912-13, με την ενσωμάτωση μεγάλων εκτάσεων και πληθυσμών.
- δ.** Η Κρητική Βουλή άρχισε τις εργασίες της στις 9 Δεκεμβρίου 1898.
- ε.** Η ελληνοτουρκική Σύμβαση της Λοζάνης είχε αναδρομική ισχύ και υποχρεωτικό χαρακτήρα.

Μονάδες 10

B1. α. Να αναδείξετε τα αποτελέσματα της διαχείρισης των οικονομικών του ελληνικού κράτους από το Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο. (μονάδες 7)

β. Να παρουσιάσετε τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης του 1929-32 στο εξωτερικό εμπόριο και στην πολιτική ζωή της Ελλάδας. (μονάδες 8)

μονάδες 15

B2. Να αναλύσετε τα αίτια της δυσαρέσκειας του λαού και την κρίση εμπιστοσύνης προς το πολιτικό σύστημα κατά την περίοδο 1893-1909.

μονάδες 10

ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ Γ1. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των παραθεμάτων και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στις εξελίξεις του Κρητικού Ζητήματος από τις 26 Φεβρουαρίου 1905 έως και τις 10 Μαρτίου 1905.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Οι υπογεγραμμένοι, αποτελούντες την ηνωμένην εν Κρήτη αντιπολίτευσιν, συνελθόντες εν Χανίοις τη 26 Φεβρουαρίου 1905, αποσκοπούντες εις την εκπλήρωσιν του Εθνικού Προγράμματος, αποφασίζομεν: α) Πρώτον και κύριον μέλημα ημών έστω η επίτευξις του από αιώνων επιδιωκομένου σκοπού της ενώσεως της Κρήτης μετά της ελευθέρας Ελλάδος. β) Αδυνάτου αποβαίνοντος του σκοπού τούτου, θέλομεν επιδιώξει την πολιτικήν προσέγγισιν της πατρίδος μας προς την ελευθέραν Ελλάδα, μεταβαλλομένης από διεθνούς απόψεως της σημερινής καταστάσεως. γ) Μη εκπληρουμένου μηδέ του σκοπού τούτου θέλομεν επιδιώξει την αναθεώρησιν του ημετέρου συντάγματος κατά το πρότυπον του ελληνικού, όπως απαλλαγή ο τόπος του δεσποτισμού. Του προγράμματος τούτου την πραγμάτωσιν θέλομεν επιδιώξει και δι' ενόπλων λαϊκών συναθροίσεων. Εν ταις ενεργείαις ημών δεν θέλομεν επιδιώξει προσωπικήν μεταβολήν, αλλ' επελευθέρωσιν τοιαύτης θέλομεν αποκρούσει παντί σθένει και δια των όπλων έτι πάντα μη Έλληνα κυβερνήτην.

Η Προκήρυξις της Αντιπολίτευσης (26 Φεβρουαρίου 1905), Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου, Αθήνα, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2015, σ. 212.

Κείμενο Β

Κατά λογική συγκυρία, η οριστική σύμπηξη¹ και μορφοποίηση του αντιπολιτευτικού μετώπου κάτω από την ηγεσία του Βενιζέλου πραγματοποιήθηκε με την παράλληλη συμβολή των επιβαρυντικών συμπτωμάτων της εσωτερικής κρίσης και των ανικανοποίητων αναζητήσεων μερίδας της κοινής γνώμης. Η αναστολή με πρωτοβουλία του ύπατου αρμοστή της δυνατότητας για την εκτόνωση των αντιθέσεων στο πλαίσιο της ομαλής λειτουργίας του πολιτεύματος θα εξωθήσει την αντιπολιτευτική παράταξη στην εκτροπή από τη νομιμότητα.

Στις 10 Μαρτίου 1905, ο Βενιζέλος, από κοινού με τους Κ. Φούμη και Κ. Μάνο, επικεφαλής χιλίων περίπου ανδρών, θα κηρύξει στο Θέρισσο, στους πρόποδες των Λευκών Ορέων, ένοπλο επαναστατικό κίνημα. Η εξέγερση αναζήτησε τη δικαίωση στην ταυτόχρονη προβολή της ενωτικής επιδίωξης, από τη μια πλευρά, και του αιτήματος για τη ριζική μεταβολή των όρων της εσωτερικής διακυβέρνησης, με ακραία

¹ σύμπηξη: συγκρότηση

διεκδίκηση την αντικατάσταση του ύπατου αρμοστή από την άλλη. [...] Ήδη, η συστηματική διερεύνηση των πηγών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η οργανική σύνδεση του εθνικού προς το αίτημα της εσωτερικής μεταβολής ανταποκρινόταν στη φύση του αντιπολιτευτικού αγώνα. Η προβολή της ενωτικής επιδίωξης, έστω και αν κρινόταν σε πρώτη όψη ανεδαφική, θα ήταν δυνατό να συναφθεί με την ικανοποίηση ορισμένων ειδικότερων διεκδικήσεων, η εξασφάλιση των οποίων αποτελούσε και την προϋπόθεση για τη δικαίωση του επαναστατικού αγώνα στη συνείδηση της πανελλήνιας κοινής γνώμης.

Ελληνική Ιστορία, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 2007, σελ. 644

Δ1. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται να παρουσιάσετε

α. τους λόγους που επέβαλαν την προσέγγιση Ελλάδας-Τουρκίας και την υπογραφή της Συμφωνίας της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930) (μονάδες 13) και

β. τους όρους που αφορούσαν τους ανταλλάξιμους (μονάδες 12).

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Ο Κρής πολιτικός (ο Ε. Βενιζέλος) αντελήφθη, την επαύριον της Μικρασιατικής καταστροφής, ότι η δημιουργηθείσα πραγματικότητα επέβαλλε την οριστική εγκατάλειψιν του μεγαλοϊδεατισμού, ο οποίος πλέον ενεφανίζετο ως στερούμενος οιοδήποτε περιεχομένου. Η αποχώρησις των Ελλήνων από την Μικράν Ασίαν, η δημιουργία ενός ομοιογενούς τουρκικού κράτους σημειωθείσα κάμψις του ελληνικού δυναμικού, απετέλουν προϋποθέσεις που ήνοιγον νέας προοπτικές εις τας σχέσεις Ελλάδος και Τουρκίας. Η σκέψις του Βενιζέλου ήτο απλή. Αφού η ελληνική εξόρμησις απέτυχε, το συμφέρον της Ελλάδος απαιτεί να καλλιεργήση φιλικάς σχέσεις με την Τουρκίαν. Αι σχέσεις αυτάι θα είχαν ως αποτέλεσμα στρατηγικώς να απαλλαγή η Ελλάς της εξ ανατολών πίεσεως και να συγκέντρωση την προσοχήν της προς βορράν, οικονομικώς να ανακτήση, έστω και περιορισμένα, την δυνατότητα οικονομικών σχέσεων με την Τουρκίαν, πολιτικώς να δημιουργήση τους όρους ειρηνικής συμβιώσεως των δύο λαών και κατασιγάσεως ενός ανταγωνισμού αιώνων ...

Γρ. Δαφνή, Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (1923-1940), τόμ. Β', εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1997, σσ. 62-63

Κείμενο Β

Από το 1923 ως το 1930 οι αντιπροσωπείες των δύο κρατών (της Ελλάδας και της Τουρκίας) δεν μπορούσαν να καταλήξουν σε κάποιο αποτέλεσμα πληρωμής των προσφυγικών αποζημιώσεων. Ο Ελ. Βενιζέλος, βλέποντας ότι οι διαπραγματεύσεις δεν οδηγούσαν πουθενά, αποφάσισε το 1930, όταν πήγε στην Τουρκία για να υπογράψει τη

«Συνθήκη φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας», να παραιτηθεί από την εφαρμογή του άρθρου 14 της Σύμβασης της Λωζάννης, που υποχρέωνε την Τουρκία να πληρώσει στους Μικρασιάτες Έλληνες την αξία της προσφυγικής τους περιουσίας. Έτσι, η Συμφωνία ειρήνης του Ελ. Βενιζέλου με τον Κεμαλ Ατατούρκ, που από τον Τύπο της εποχής εκείνης χαιρετίσθηκε ως θετικό βήμα για την αρμονική συμβίωση των δύο λαών και από τους διπλωματικούς κύκλους θεωρήθηκε μεγάλη πολιτική νίκη του Ελ. Βενιζέλου, έγινε «αναλώμασι των περιουσιών των Ελλήνων της Τουρκίας» και αποδείχθηκε, λίγα χρόνια αργότερα, πως ήταν η απαρχή της συρρίκνωσης του Μικρασιατικού Ελληνισμού που απόμεινε στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο και Τένεδο. Γιατί, από τους 125.046 Έλληνες, που μείνανε το 1923 ως εξαιρέσιμοι στην Τουρκία στις συγκεκριμένες περιοχές, σήμερα, μετά το Βαρλίκ Βερκισί² του 1942 και τα πογκρόμ³ του 1955, 1964 και 1975, ζούνε εκεί μονάχα 3.000 και αυτοί ως επί το πλείστον ηλικιωμένοι.

Κ. Βακαλόπουλος, Ε. Νεοελληνική Ιστορία (1204-1940), Θεσσαλονίκη 1990, σελ. 444

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να **μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.**
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

² Βαρλίκ Βερκισί: ειδικός φόρος που επιβλήθηκε από την τουρκική κυβέρνηση.

³ Πογκρόμ: μαζική επίθεση εναντίον συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων.